

dalmi áramlat új életre ocsudva visszaszivárkodik. Egyik kedves képe volt, melyet gyakran emlegettet: a haldokló Kisfaludy Károly barátainak és tanítványainak adja át a zászlót, melyre a reform igéi voltak írva. Így tett ő is. A zászlóra a *szellemi folytonosság* igéjét írta s így adta át lankadó kezéből.

Ebben a fenséges igében nemesak bátorító és irányzó jelszót adott, hanem mintegy a maga mulandó életét is a szellemi élet örök folytonosságának dicső távlatába állította, mikor a nagyok hatásáról ezeket a szép szavakat írta: „A nagyok nagysága abban áll, hogy ajkukat nem zárja be a sir, nem némítják el az évszázadok, sőt évezredek sem: beszélnek, oktatnak, vigasztalnak és lelkesítenek még akkor is, mikor réges-rég porrá lettek s szavaik elhangzanak olyan tájékokra is, melyeket szemeik sohasem láttak... Boldog az ifjúság, mely szavaikat érti és érzi, hogy az ősök benne élnek.“

Kéky Lajos.

Dr. Weszely Ödön: *Bevezetés a neveléstudományba.* A pedagógia alapvető kérdései. Budapest, 1923. (Rényi Károly kiadása.) Pedagógusaink dolgoznak! Hogy csak a legfontosabbakat említsem: Fináczy Ernőnek újabban megjelent neveléstörténeti kötetei, Kornis Gyulának az iskolareformmal kapcsolatos alapvető értekezései és most Weszelynek ez a külsőleg is szemrevaló, hatalmas könyve gyors egymásutánban láttak napvilágot. Hogy pedagógusaink ilyen lendülettel fogtak a munkához, abban szeretném nemzetünk életrevalóságának és a jövőt kiküzdeni akaró elszántságának szimbólumát látni. Mert a pedagógia a jövő előkészítésének tudománya. „Ha a nevelést átalakítjuk, megújul az emberiség. Adjátok nekünk a nevelést s mi egy évszázadnál hamarabb megváltoztatjuk Európa jellemét“ — mondotta Leibniz. Merész mondás, kissé optimista is, de hogy nem minden igazság nélkül való, azt történelmi példák igazolják. Napoleon után Fichte kultúrprogramja Németország új erőre éledésének egyik legfőbb előmozdítója volt. Franciaország a „rettenetes esztendő“ után már az iskolapadokon gyűjtötte erejét az új leszámolásra. Ennek

igazolására elégséges akármelyik francia tankönyvet forgatnunk. S ha a sedáni csatát a német iskolamesterek nyerték meg, a marnei győzelem sem esett meg a francia iskolák negyven évig tartó, egy célra irányított, öntudatos erőfejlesztése nélkül.

Ezek a gondolatok, vagy inkább remények cikáznak elmémben, mikor a vastos kötetet forgatom. Minden fejezeténél azt mérlegelem, mit tanulhat belőle az, aki a magyar jövő iránt érdeklődik. Megállapítható, hogy sokat, nagyon sokat! A nagyközönség elsősorban talán azt, hogy nem mindenki kész pedagógus, aki maga valamikor iskolába járt, vagy akinek a gyermeke most jár. Az a tudomány, aminek az alapvető kérdései ilyen beható tárgyalást igényelnek — s ez csak a bevezetés! — talán még sincs csak úgy önmagától mindnyájunknak a kisujjában. Az önbizalomnak ilyen üdvös hiánya különösen nem ártana az iskolareform bekövetkezendő megvitatásakor, midőn előreláthatólag mindenki, aki csak tinthoz fér, kész kultúrpolitikusnak és pedagógusnak érzi majd magát. A leendő tanítók és tanárok megtalálják Weszely rendkívüli szorgalommal összegyűjtött és világosan elrendezett anyagában mindazt, ami a pedagógiában az előzetes tájékozódáshoz szükséges és ami a további érdeklődésnek irányt ad.

Egyik fontos fejezetére — bár egyébként részletekbe menni nem kívánok — külön fel kell hívnom a figyelmet: „A nevelés mint nemzeti feladat.“ Ha valaki még kételkednék abban, hogy sorsunk nem Trianonban dőlt el, hanem majd iskoláink padján érik, az olvassa el Széchenyi gondolatait erről a tárgyról. Weszely ezeket így foglalja össze: „Széchenyi nemzetünk fölvirágzását a közműveltség emelésétől várja. Ez az, amit legfontosabbnak tart, ez az igazi erő, ez a hatalom, ez hozza meg a többi: az önállóságot, szabadságot, anyagi jólétet.“

—i—f.

A Kisfaludy-Társaság Évlapjai. (LV. kötet.) Változatos tartalmú, szép lapokban bővelkedő könyv. A szokásos tájékoztató közléseken kívül a Petőfi-centenárium ünnepi ülésén elhangzott megemlékezése-